

Bajadéra

Hudba: **Ludwig Minkus**

Premiéra byla v roce 1877 v Petrohradu v choreografii Mariuse Petipy.

1. dějství

Příběh se odehrává v oblasti Himalájí.

Velký Brahmán, kněží i chrámové tanečnice zvané bajadéry se chystají na významnou událost. Na slavnost Svatého ohně. Jako poslední přichází Nikija, nejvznešenější z bajadér. Velký Brahmán je znovu zasažen její mladistvou krásou a dotěrně na ni útočí. Tanečnice veřejně odmítá sňatek, který jí nabízí a s ním i majetek a vysoké společenské postavení. Vzpomíná na svou velkou tajnou lásku, na Solora.

Bohatý a ušlechtilý Solor, mladý válečník z královské kasty, se vydává na lov. Ve vhodný okamžik posílá pryč své přátele a tajně očekává Nikiju, do které se i on zamiloval. Jakmile se něžná dívka objeví a spočine v jeho náruči, vzájemně si vyznávají lásku a přísahají si věrnost. Netuší však, že jsou tajně sledováni Velkým Brahmánem. A ten v návalu uražené pýchy a žárlivosti jim v duchu slibuje svou pomstu.

2.dějství

S prvními paprsky nového dne oznamuje Rádža ve svém paláci zprávu, že jeho dcera Gamzatti bude brzy provdána za Solora, kterému byla zaslíbena již v dětství. Gamzatti je svým budoucím manželem okouzlena a nechápe, proč se k ní on chová tak váhavě a chladně. Ve své pýše nepředpokládá, že by si někdo dovolil odmítnout její ruku. Neví, že Solor nosí ve svém srdci obraz chrámové tanečnice Nikiji, se kterou se tajně schází.

Velký Brahmán chce milostný vztah Solora a Nikiji za každou cenu překazit a sám získat půvabnou tanečnici pro sebe. Jakmile se vetře do Rádžovy blízkosti, vypoví mu o lásce a schůzkách bajadéry se snoubencem jeho dcery. Rádža intrikána vyslyší a vzplane takovým hněvem, že hned na místě sesadí Velkého Brahmána z jeho funkce a teprve potom se zabývá myšlenkou na pomstu.

Gamzatti vyslechne v úkrytu celý rozhovor a jakmile je schůzka otce a Velkého Brahmána u konce, přikáže služebné Aije, aby k ní okamžitě přivedla bajadéru. Když Nikija předstoupí před svou paní, vyslechne slova, která v ní probudí vzdor a hněv. Gamzatti ji mezi čtyřma očima bezostyšně žádá, aby ukončila nevhodný milostný románěk. Sebevědomě a panovačně přikazuje, aby Nikija Solora opustila a uvolnila cestu jejich manželskému štěstí. Jako odměnu jí nabízí šperky a drahokamy. Ale Nikija takový obchod odmítá. S dýkou v ruce se vrhá na Gamzatti a pouze duchapřítomnost Aiji, která přispěchá na pomoc je zabráněno tragédii. Gamzatti chce neposlušnost Nikiji krutě potrestat a rozhodne se, že její rivalka musí zemřít.

3.dějství

Ačkoliv Solor přísahal Nikije věčnou lásku, zrazuje ji a souhlasí se sňatkem s dcerou bohatého Rádži.

Zásnubní oslava probíhá v palácové zahradě, kam je hned po úvodním zahájení přivedena také krásná Nikija, aby podle starých zvyklostí zatančila na počest novomanželského páru. K podvedené nešťastné dívce přistoupí Aija a podává jí květinový košíček se vzkazem, že dar pochází od Solora. Bajadéra to chápe jako tajné znamení lásky a s novou nadějí se roztančí. Ve skutečnosti je dárek od zákeřného Rádži a jeho dcery Gamzatti, kteří do košíku ukryli jedovatého hada. Když Nikija tančí s košíkem na prsou a šťastně položí tvář na květinovou podušku, zasadí jí zmije jedovatý polibek. Dívka klesá k zemi a prudký jed jí zbavuje života. Velký Brahmán se vrhá na kolena a nabízí jí protilátku pod podmínkou, že se stane jeho ženou. Nikija návrh odmítá, z posledních sil připomíná Solorovi jeho slib věrnosti a umírá.

4.dějství

Otřesený Solor nachází únik ze zoufalství v opiu, jehož účinky vyvolávají v omámené mysli sen. Mrtvé bajadéry s průhlednými závoji sestupují ve svatebních šatech z horských masivů Himalájí jen proto, aby ho utěšily a přivedly mu jeho milovanou

Nikiju. Solor se tak ve snu setkává se svou láskou. Když se však drogou vyvolaná představa rozplyne, dívky mizí a on se vrátí do skutečného světa, ujímají se ho přátelé a odvádí ho na svatbu s Gamzatti.

Snoubenci přicházejí do chrámu ke svatebnímu obřadu v doprovodu rituálního průvodu. Tanec lotosových květů i zlatého bůžka jsou symboly přející páru zdraví, štěstí, moc, krásu i bohatství. Mezi Solora a Gamzatti však náhle vstupuje stín Nikiji. A mladík neví, pro kterou z dívek se má rozhodnout. Silný cit ho stále poutá k zemřelé bajaděře. Nakonec vítězí vidina reálného bytí a Solor volí život s Gamzatti.

Jakmile vyřkne manželský slib, propukne pod kouzelným dechem temného démona strašlivé zemětřesení. Honosný chrám se hroučí a v útrobách trosek nachází smrt vše živé.

Na onom světě se duše Solora a Nikiji znovu setkávají a v obraze věčného světla stoupají vzhůru k vrcholům Himalájí.

<https://www.youtube.com/watch?v=f0DdgmUWCTo>

<https://www.youtube.com/watch?v=pu4YVtKyvzc>

<https://www.youtube.com/watch?v=rq77qlohDNk>

<https://www.youtube.com/watch?v=INf2J6m-zzE>